

Asia: VN/11255/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 § Määritelmät

-

6 § Valviran tehtävät

-

22 § Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

-

25 a § Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

-

29 a § Ilmoitukset savuttomista nikotiinituotteista

-

29 b § Myyntimäärät savuttomista nikotiinituotteista

-

30 § Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

-

31 § Vähittäismyyntipakkauksia koskeva yleissäännös

-

39 a § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

-

39 b § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu

-

39 c § Savuttoman nikotiinituotteen ulkoasu

-

40 § Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulkomaanliikenteessä

-

44 § Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

-

48 § Ilmoitus nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnistä

-

50 § Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

-

52 a § Tupakkatuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto

-

53 § Kielto myydä alaikäiselle

-

58 § Etämyynnin kielto

-

59 § Tullihuutokaupalla myynnin kielto

-

60 § Tukkumyynnin rajoitukset

-

62 § Alaikäisiä koskeva maahantuontikielto

-

63 § Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikielto

-

65 § Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita

-

66 § Matkustajatuonnin aikarajat

-

67 § Matkustajatuonnin määrälliset rajat

-

74 § Yleiset tupakointikiellot

-

80 § Tupakointikieltoa koskevat opasteet

-

81 § Tupakointikieltojen toimeenpano

-

90 § Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

-

91 § Tupakkalain valvontamaksut

-

94 § Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

-

97 § Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

-

100 § Myyntikielto

-

109 § Tupakan myyntirikos

-

113 § Tupakointirikkomus

-

117 § Myyntipäällykset

-

118 § Hallussapitokielto

-

119 § Hävittäminen

-

Voimaantulo

-

Muuta kommentoitavaa?

Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta.

Lausuntopyyntönumeron diaarinumero: VN/11255/2023

Esityksessä ehdotetaan, että tupakkalakiin lisättäisiin savuttoman nikotiinituotteen määritelmä, joka kattaisi nikotiinipussit ja niitä läheisesti muistuttavat tuotteet. Tämä tarkoittaisi mm. sitä, että tuotteille säädettäisiin nikotiiniraja ja niistä kiellettäisiin tietyt maut, pakkauksiin vaadittaisiin terveystietoisuudet ja pakkausten ulkoasu yhdenmukaistettaisiin. Tuotteiden myyntiin ja maahantuonnille säädettäisiin myös rajoituksia. Lisäksi ehdotetaan savuttomien nikotiinituotteiden käyttökieltoa mm. päiväkotien ja koululaitoksien sisä- ja ulkotiloihin, sekä leikkikentille. Savuttomille nikotiinituotteille ehdotetut käyttökiellot, samoin kuin alle 18-vuotiaille ehdotettu hallussapitokiello, parantaisivat mahdollisuuksia puuttua savuttomien nikotiinituotteiden nuorisokäyttöön. Lisäksi leikkikenttiä koskevalla käyttökiellolla voitaisiin ainakin jollakin tavoin vähentää myrkyllisten nikotiinipussien päätymistä alueille, jotka on tarkoitettu erityisesti pikkulapsille. Tällä tavoin voitaisiin pienentää esim. lasten nikotiinimyrkytysten riskiä. Lainsäädännöllä olisi kuitenkin hyvä kieltää myös nuorten suosimien ns. tupakan vastikkeiden kuten nikotiinittomien sähkösavukkeiden käyttö päiväkotien ja oppilaitosten sisä- ja ulkotiloissa ja leikkikentillä sekä näiden tuotteiden hallussapito alle 18-vuotiailta.

Hallitusohjelman mukaisesti esityksen tavoitteena on ehkäistä harmaata tuontia ja laitonta kauppaa sekä torjua järjestäytyneitä rikollisuuksia. Esityksellä tavoitellaan sitä, että suomalaiset, jotka ovat hankkineet laittomien kanavien kautta nuuskaa, siirtyisivät käyttämään laillisesti myytyjä nikotiinipusseja. Toisaalta esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti samalla ehkäistä nikotiinipussien käyttöä nuorisokeskustelussa. Esityksen tavoitteet ovat siis osittain ristiriidassa keskenään, sillä nikotiinipussien aseman vakiinnuttaminen Suomen markkinoilla väkisinikin lisää todennäköisyyttä, että tuotteista muodostuu lapsille ja nuorille uusi väylä nikotiiniriippuvuuteen ja sitä kautta muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön.

Suosituksessa (kappale 2.2 Nykytilan arviointi) on tuotu hyvin esiin nikotiinin haitalliset vaikutukset. Lainsäädännön tulisi kuitenkin tukea tavoitetta savuttomaan ja nikotiinittomaan Suomeen 2030 ja nykyistäkin tupakkalainsäädäntöä voidaan mielestämme pitää riittämättömänä suojaamaan väestöä, etenkin lapsia ja nuoria, nikotiinipusseihin liittyviltä terveyshaitoilta ja -vaaroilta.

Nikotiinin haitallisia vaikutuksia voidaan kyllä pienentää lakiluonnoksessa esitetyillä tavoilla, kuten rajoittamalla nikotiinipussien nikotiinipitoisuutta, houkuttelevuutta ja saatavuutta, mutta toisaalta nikotiinipitoisuuden rajaksi esitetty 20 mg on niin korkea, että siitä seuraa vakava myrkytysriski, jopa hengenvaara erityisesti pienille lapsille, mikäli ko. tuotteet ovat lasten saatavilla. Nikotiinipusseista olisi myös mahdollista tehdä suurempia, jolloin yhden pussin sisältämä nikotiinimäärä kasvaisi nykyiseen verrattuna. Myös makuaineita koskeva kirjaus lakiluonnoksessa on ongelmallinen, sillä nikotiinipussit voitaisiin jatkossakin maustaa nuorisoa houkuttelevaksi. Mielestämme paras ratkaisu olisi toimia kuten muissa tupakka- ja nikotiinituotteissa ja kieltää kaikki tunnusomaiset maut.

Savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnin luvanvaraistamisen kautta voitaisiin myös nykyistä tehokkaammin valvoa, ettei tuotteita myydä alaikäisille. Lisäksi luvanvarainen myynti saattaisi vähentää vähittäismyyntipisteiden määrää.

Pykälässä 58 esitettyä etämyynnin kieltoa pidämme kannatettavana.

Saarinen Aija
Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus STHL ry